

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL E. M. SKUNDO**

2023 m. gegužės d. Nr. S- (7-2023/63)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos pirmininko Evaldo Raistensio, narių Jurgitos Narkevičiūtės, Rasos Stravinskaitės (pranešėja), Andriaus Veniaus, Vilmos Vildžiūnaitės, išnagrinėjo E. M. (toliau – Pareiškėjas) 2023-03-24 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2023-03-22 sprendimo Nr. 68-21 (toliau – Sprendimas). Pareiškėjo įgaliotas asmuo I. Y. ir Inspekcijos atstovas B. G. 2023-05-02 posėdyje nuotoliniu būdu dalyvavo.

Komisija n u s t a t ė :

Pareiškėjo atstovas (I. Y.) prieš Komisijos posėdį 2023-04-23 elektroniniu paštu kreipėsi į Komisiją, prašydamas į posėdį skubos tvarkos įtraukti Lietuvos Respublikos generalinę prokuratūrą (toliau – Generalinė prokuratūra) kaip suinteresuotą asmenį ar šalį, nes bus ginami potencialiai neveiksnaus asmens interesai. Kartu pateikta informacija, kad atstovas su tokiu prašymu kreipėsi į Generalinę prokuratūrą. Generalinė prokuratūra pozicijos dėl Pareiškėjo atstovo prašymo nepareiškė.

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 148 straipsnio 2 dalį Komisijos tikslas – objektyviai išnagrinėti mokesčių mokėtojo skundą ir priimti teisėtą bei pagrįstą sprendimą byloje. Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-09-02 nutarimu Nr. 1119 „Dėl Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Komisijos nuostatų 27 punktą į Komisijos posėdį kviečiami mokesčių mokėtojas (jo atstovai) ir mokesčių administratoriaus atstovai. Nors ginčo byloje yra pateikta informacija, kad Pareiškėjas yra visiškai priklausomas nuo medicinos personalo, jam teikiamos socialinės ir sveikatos paslaugos Jotainių socialinės globos namuose, dėl sveikatos problemų jis negali atstovauti savo interesų, yra kreiptasi į teismą dėl Pareiškėjo veiksnio apribojimo tam tikrose srityse (civilinė byla sustabdyta, nes Pareiškėjui skirta psichiatrinė ekspertizė) tačiau Komisijai taip pat yra pateikti duomenys apie tai, jog Pareiškėjo sūnui (I. Y.) yra suteiktas įgaliojimas atstovauti Pareiškėjo interesams įvairiose valstybės institucijose, I. Y. yra išreiškęs pageidavimą dalyvauti Komisijos posėdyje. Įvertinusi aplinkybes, kad Pareiškėjo interesams inicijuotame ginče su Inspekcija atstovauja įgaliotas atstovas, taip pat siekiant operatyvaus kilusio ginčo išsprendimo, Komisija sprendžia, kad tikslinga Pareiškėjo skundą nagrinėti iš esmės, į ginčo nagrinėjimą neįtraukiant Generalinės prokuratūros atstovų, todėl Pareiškėjo atstovo 2023-04-23 elektroniniu paštu išreikštas prašymas dėl Generalinės prokuratūros atstovų įtraukimo į Pareiškėjo skundo nagrinėjimą Komisijoje netenkintinas.

Inspekcija Sprendimu patvirtino Panevėžio apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – Panevėžio AVMI) 2023-01-24 sprendimą dėl atleidimo nuo baudų, delspinigių ir / ar palūkanų Nr. (42.59 Mr)-SD-1 ir Panevėžio AVMI 2023-02-13 sprendimą Nr. (42.59 Mr)-SD-2 „Dėl 2023-01-24 Panevėžio AVMI sprendimo dėl atleidimo nuo baudų, delspinigių ir/ar palūkanų

Nr. (42.59 Mr)-SD-1 taisymo“, neatleido Pareiškėjo nuo 321,44 Eur gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM) delspinigių, apskaičiuotų už laikotarpį nuo 2022-05-03 iki 2023-01-21, mokėjimo.

Inspekcija nurodo, jog Pareiškėjas nustatytu terminu nepateikė pajamų mokesčio deklaracijos (duomenys neskelbtini) (toliau – Deklaracija) už 2021 m. ir nedeklaravo gautų pajamų pardavus ilgalaikį nekilnojamąjį turtą, esantį Tulto g. 21, Paaliosės k., Kazokiškių sen., Elektrėnų sav. (žemės ūkio paskirties sklypą su ūkiniais pastatais), neišlaikytą nuosavybėje 10 metų. Pareiškėjui

2022-05-19 buvo išsiųstas priminimas deklaruoti gautas pajamas už ilgalaikį turtą, neišlaikytą nuosavybėje 10 metų. Taip pat Pareiškėjui 2022-06-07 buvo išsiųstas pranešimas apie dokumentų pateikimą Nr. 42-64-PE-24798, t. y. pateikti Deklaraciją už 2021 m.

Pareiškėjas 2022-06-23 pateikė Deklaraciją už 2021 m., tačiau joje neteisingai deklaravo gautas pajamas už parduotą nekilnojamąjį turtą, neišlaikytą 10 metų. Pateiktoje Deklaracijoje Pareiškėjas gautas 78 000 Eur pajamas už parduotą nekilnojamąjį turtą, neišlaikytą nuosavybėje 10 m., priskyrė neapmokestinamoms pajamoms. Pareiškėjui 2022-12-02 buvo išsiųstas pranešimas apie pateikto dokumento trūkumus Nr. 42-64-PE-80376 ir nurodyta, kad deklaruotas apmokestinamąsias pajamas jis neteisingai deklaravo kaip neapmokestinamąsias. Deklaracijos D dalyje „Turto pajamos“ ūkio pastatų Nr. 4400-5465-2105 ir Nr. 4400-5465-2116 pardavimo pajamoms negali taikyti lengvatos, nes nekilnojamasis turtas neišlaikytas nuosavybėje 10 metų, ūkio paskirties pastatai pastatyti 2013–2018 m. Pareiškėjui nurodyta patikslinti Deklaraciją ir turto pirkimo ir pardavimo sutartis, statybos išlaidų dokumentus ir parengtą statybos išlaidų dokumentų suvestinę pateikti į artimiausią mokesčių inspekciją. Kadangi Pareiškėjas po gauto pranešimo nustatytų trūkumų per nustatytą terminą nepašalino, mokesčių administratorius pakartotinai 2022-12-07 išsiuntė pranešimą apie pateikto dokumento trūkumus Nr. 42-64-PE-84925 ir nurodė, kad pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) 17 straipsnį lengvata taikoma pardavus gyvenamąjį būstą (įskaitant priskirtą žemę), bet ne ūkio pastatus, todėl ūkio pastatų pardavimo pajamos turi būti deklaruotos kaip apmokestinamosios pajamos.

Pareiškėjas 2022-12-22 pateikė Deklaraciją už 2021 m. ir teisingai deklaravo gautas pajamas ir mokėtiną 9 113,19 Eur GPM, mokėjimo terminas – 2022-05-02. Pareiškėjo įgaliotas asmuo I. Y. Panevėžio AVMI pateikė prašymą atleisti nuo apskaičiuotų GPM delspinigių mokėjimo.

Panevėžio AVMI nustatė, kad Pareiškėjas deklaruotą 9 113,19 Eur GPM mokėjo pavėluotai, t. y. 2022-11-30 – 30 Eur, 2022-12-22 – 5 000 Eur, 2022-12-29 – 1 500 Eur, todėl Pareiškėjo apskaitos kortelėje GPM nepriemoka 2023-01-24 (Panevėžio AVMI sprendimo priėmimo dienai) sudarė 3 226,08 Eur, iš jų 2 583,19 Eur GPM ir 642,89 Eur GPM delspinigiai.

Panevėžio AVMI, išnagrinėjusi Pareiškėjo įgalioto asmens I. Y. prašymą, 2023-01-24 sprendimu Nr. (42.59 Mr)-SD-1 nusprendė: atleisti Pareiškėją nuo 321,45 Eur GPM delspinigių, apskaičiuotų už laikotarpį nuo 2022-05-03 iki 2023-01-21; neatleisti Pareiškėjo nuo 321,44 Eur GPM delspinigių, apskaičiuotų už laikotarpį nuo 2022-05-03 iki 2023-01-21.

Pareiškėjas nesutinka su Panevėžio AVMI 2023-01-24 sprendimu Nr. (42.59 Mr)-SD-1 dalyje, kurioje Pareiškėjas neatleistas nuo 321,44 Eur GPM delspinigių mokėjimo, ir skunde išdėstytų motyvų ir argumentų pagrindu prašo atleisti nuo likusios apskaičiuotos GPM delspinigių dalies. Inspekcijos tvirtinimu, skundas atmestinas ir Panevėžio AVMI sprendimas tvirtintinas.

Inspekcija Sprendime cituoja atleidimo nuo mokesčių mokėtojui apskaičiuotų delspinigių teisinius pagrindus, įtvirtintus MAĮ 100 straipsnyje bei Inspekcijos viršininko 2004-07-26 įsakymu Nr. VA-144 patvirtintose Atleidimo nuo baudų, delspinigių ir palūkanų taisyklėse (toliau – Taisyklės). Nurodo, jog prašymas atleisti nuo delspinigių gali būti tenkinamas tik tada, jei yra nors viena aplinkybė, numatyta ir įtvirtinta aukščiau nurodytose teisės aktų normose. MAĮ nėra įtvirtinta galimybė atleisti mokesčių mokėtoją nuo delspinigių mokėjimo kitu, negu šiame įstatyme nustatytu pagrindu.

Sprendime pažymima, kad MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 2 punktą taikomas specialiais atvejais, kai Lietuvos Respublikos Seimas specialiajame mokesčių įstatyme nustato atleidimo nuo skaičiuojamų (apskaičiuotų), bet nesumokėtų (neišieškotų) delspinigių ar jų dalies specialią tvarką

ir sąlygas, pavyzdžiui, tokia tvarka ir sąlygos nustatytos 2018-06-28 Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 2, 38, 68, 87, 100, 132, 139, 140 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 40-1 straipsniu įstatymo Nr. XIII-1329 11 straipsnyje „Atleidimas nuo delspinigių už nesumokėtus mokesčius“. Pagal nurodytąjį įstatymą 2019-01-01 įsigaliojęs atleidimas nuo delspinigių – tai buvo vienkartinė galimybė deklaruoti anksčiau gautas ir dėl klaidų ar sąmoningai nedeklaruotas pajamas, susimokant mokesčius bei gaunant atleidimą nuo delspinigių. Šia galimybe buvo galima pasinaudoti tik laikotarpiu nuo 2019-01-01 iki 2019-07-01. Nagrinėjamos bylos atveju, pasak Sprendimo, Pareiškėjas 2022-12-22 pateikė Deklaraciją už 2021 m. ir deklaravo gautas pajamas ir mokėtiną 9 113,19 Eur GPM, todėl Pareiškėjui MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatos netaikytinos.

Inspekcija Sprendime cituoja MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtintą mokesčių mokėtojų atleidimo nuo delspinigių pagrindą – jei įrodo, kad nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo, šio pagrindo taikymo taisyklės aiškinančią Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktiką (LVAT 2012-09-19 aprobuotas LVAT, taikant Administracinių bylų teisenos įstatymo normas, apibendrinimas; Administracinė jurisprudencija 23, p. 542–877). Nurodo, jog Pareiškėjas turėjo pareigą apskaičiuoti, laiku deklaruoti ir sumokėti mokesčius. Iš bylos medžiagos matyti, kad 2022-05-19 buvo išsiųstas priminimas deklaruoti gautas pajamas už parduotą nekilnojamąjį turtą, neišlaikytą nuosavybėje 10 metų. Pareiškėjas 2022-06-23 pateikė Deklaraciją už 2021 m., tačiau neteisingai deklaravo gautas pajamas už parduotą nekilnojamąjį turtą, neišlaikytą 10 metų. Pareiškėjas gautas pajamas priskyrė neapmokestinamoms pajamoms. Patikslintą deklaraciją Pareiškėjas pateikė tik po dviejų mokesčio administratoriaus pranešimų, t. y. 2022-12-22 teisingai deklaruodamas gautas pajamas už 2021 m. Pagal MAĮ nuostatas mokesčių mokėtojo kaltė visuomet preziumuojama, t. y. laikoma, kad dėl mokesčio įstatymo pažeidimo mokesčių mokėtojas yra kaltas, jeigu jis neįrodo priešingai.

Atsižvelgiant į išdėstytą, Sprendime konstatuojama, kad Pareiškėjas teisės aktų nustatytu terminu nesumokėjęs GPM yra kaltas dėl padaryto pažeidimo, todėl atleisti Pareiškėją nuo GPM delspinigių pagal MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punktą, nesant jo kaltės, nėra pagrindo.

Inspekcija Sprendime taip pat cituoja MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 2 punkte įtvirtintą mokesčių mokėtojų atleidimo nuo delspinigių pagrindą – jei mokesčio įstatymas pažeistas dėl aplinkybių, kurios nepriklausė nuo mokesčių mokėtojo valios ir kurių jis nenumatė ir negalėjo numatyti, šio pagrindo taikymo taisyklės aiškinančią LVAT praktiką. Pažymi, kad nagrinėjamu atveju nenustatyta aplinkybių, kurias būtų galima prilyginti *force majeure* ar kitoms nuo Pareiškėjo valios nepriklausančioms aplinkybėms, kurių jis nenumatė ir negalėjo numatyti, todėl Pareiškėjas negali būti atleistas nuo aukščiau nurodytų delspinigių pagal MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 2 punktą.

Pagal MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 3 punktą mokesčių mokėtojas atleidžiamas nuo delspinigių, kai nepadaroma žala biudžetui. Nagrinėjamu atveju, pasak Sprendimo, žala biudžetui padaryta, nes Pareiškėjas nesumokėjo GPM įstatyme nustatyta tvarka ir terminais (į biudžetą laiku nepateko mokėtinos mokesčio sumos), todėl šiuo pagrindu Pareiškėjas negali būti atleidžiamas nuo delspinigių mokėjimo.

Analizuojant atleidimo nuo delspinigių pagrindus, duomenų, jog Pareiškėjas mokesčio įstatymą pažeidė dėl klaidingo apibendrinto mokesčio įstatymo paaiškinimo ar dėl mokesčių administratoriaus raštu ar telefonu suteiktos klaidingos konsultacijos, Inspekcija teigia nenustačiusi, todėl Pareiškėjas neatleistas nuo GPM delspinigių mokėjimo pagal MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 4 punktą.

MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkte įtvirtintas atleidimo nuo delspinigių pagrindas, kai delspinigius išieškoti nėra tikslinga ekonominiu ir (ar) socialiniu požiūriu. Pagal MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą fizinio asmens ekonominė (socialinė) padėtis laikoma sunkia tais atvejais, kai fiziniui asmeniui reikia valstybės paramos (asmuo yra pensinio amžiaus, neįgalusis, asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir rehabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauna socialinę pašalpą) arba tokia parama jau teikiama. Iš šios teisės normos matyti, kad atleidimas nuo delspinigių yra siejamas su nebuvimu objektyvių galimybių išieškoti mokestinę nepriemoką arba su socialiniu ir (arba) ekonominiu netikslingumu išieškoti mokestinę nepriemoką, nes mokesčių mokėtojo, kuris

yra fizinis asmuo, yra sunki ekonominė padėtis bei jam yra reikalinga ir socialinė valstybės parama dėl jo sveikatos būklės, amžiaus ir pan. (LVAT 2016-01-28 nutartis adm. byloje Nr. A-154-438/2016).

Iš bylos medžiagos, pasak Inspekcijos, matyti, kad Pareiškėjo vardu registruotas žemės sklypas su statiniais (gyv. namas su ūkiniais pastatais) Panevėžio mieste (Pareiškėjas deklaravo šiame name gyvenamąją vietą). VĮ „Regitra“ duomenimis, 2023-01-03 Pareiškėjo vardu registruotos dvi transporto priemonės, bet joms draudžiama dalyvauti viešajame eisme. Pareiškėjas yra pensininkas, Valstybinio socialinio draudimo duomenimis, Pareiškėjui mokama 407,42 Eur senatvės pensija, sunkiai serga, reikalinga nuolatinė slauga, šiuo metu gydomas Panevėžio palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninėje.

Sprendime nurodoma, jog MAĮ 100 straipsnis yra speciali norma, skirta spręsti atleidimo nuo delspinigių klausimą ir negali būti supriešinama su MAĮ 8 straipsnio nuostatomis dėl bendrųjų teisingumo, protingumo ir visuotinio privalomumo principų taikymo mokestiniuose santykiuose. MAĮ 8 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta teisingumo ir visuotinio privalomumo principo nuostata įpareigoja mokesčių administratorių užtikrinti efektyvų mokesčių administravimą. Inspekcija Sprendime cituoja Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo (toliau – Konstitucinis Teismas) nutarimuose pateiktus teisingumo, protingumo, teisinės valstybės principų taikymo išaiškinimus, paminėdama, kad atleidimas nuo delspinigių (jų dalies) taikant MAĮ 8 straipsnio 3 dalyje įtvirtintus protingumo ir teisingumo kriterijus, paprastai yra taikomas tik esant išskirtinėms aplinkybėms (LVAT 2017-11-06 nutartis adm. byloje Nr. A-1146-602/2017, 2017-11-06 nutartis adm. byloje Nr. A-1146-602/2017, 2018-02-06 nutartis adm. byloje Nr. A-144-602/2018), kurios buvo nulemtos norminių aktų reikalavimų neatitinkančių mokesčių administratoriaus veiksmų, jo neveikimo arba tais atvejais, kai yra akivaizdu, kad apskaičiuoti delspinigiai (atliekantys biudžetui laiku nesumokėtų mokesčių kompensacinę funkciją) dėl savo dydžio (pavyzdžiui, artimas, ar net viršijantis pačią mokestinę prievolę) būtų neadekvatūs Pareiškėjo padarytam pažeidimui; taip pat turi būti vertinamos ir pažeidimo padarymo aplinkybės.

Iš bylos medžiagos, pasak Inspekcijos, matyti, kad Panevėžio AVMI, išnagrinėjusi Pareiškėjo prašyme išdėstytas aplinkybes ir turimus duomenis, konstatavo, jog Pareiškėjas yra sunkioje ekonominėje (socialinėje) padėtyje. Atsižvelgusi į tai, Panevėžio AVMI, vadovaudamasi MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatytu pagrindu, Taisyklių 7.2 punktu, bei teisingumo ir protingumo kriterijais, atleido Pareiškėją nuo 50 proc., t. y. nuo 321,45 Eur GPM apskaičiuotų delspinigių.

Sprendime paminima ir tai, kad Pareiškėjas su Inspekcija 2023-01-30 sudarė mokestinės paskolos sutartį dėl likusios nesumokėtos GPM sumos 2 583,19 Eur. Sutarties pabaigos data 2024-09-25.

Nagrinėjamu atveju Pareiškėjas prašo atleisti nuo likusios sankcijų sumos, tačiau MAĮ nustatytos mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdo sumažinimas 50 proc. ir Panevėžio AVMI 2023-01-24 sprendimas Nr. (42.59 Mr)-SD-1 dėl Pareiškėjo pareigos mokėti 50 proc. delspinigių, Inspekcijos vertinimu, nelaikytinas Pareiškėjo atžvilgiu taikoma nebūtina ir neadekvačia, t. y. neproporcinga priemone, todėl nėra pagrindo jos dar labiau mažinti ir pripažinti, kad Pareiškėjas turėtų būti visiškai atleistas nuo įstatyme nustatytų mokėjimų, kurie nustatyti, mokesčių mokėtoju nesilaikant mokesčių teisės aktuose nustatytos mokesčio apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos (MAĮ 8, 95 straipsniai).

Pareiškėjas 2023-03-24 skunde nurodo nesutinkantis su Inspekcijos Sprendimu, nesutikimo argumentus yra išdėstęs 2023-02-15 rašte.

Skunde tvirtinama, jog Sprendimas pažeidžia moralines normas, įtvirtintas Sprendimuose cituojamuose teisės aktuose. Pareiškėjo atstovas nurodo 2022-12-22 kreipęsis į Panevėžio apylinkės teismo Panevėžio rūmus dėl Pareiškėjo pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje. Nurodytojo teismo nutartimi Pareiškėjui yra skirta teismo psichiatrijos ekspertizė. Teismo nutartis, pasak skundo, yra svarus argumentas, įrodantis sunkią asmens socialinę padėtį ir gebėjimą priimti sprendimus. Pareiškėjui reikalinga nuolatinė slauga ir priežiūra. Nuo kovo 6 d. Pareiškėjas yra

perkeltas į trumpalaikės socialinės globos paslaugų instituciją – Jotainių pastovios priežiūros socialinės globos įstaigą, taip pat laukia eilėje gauti ilgalaikės socialinės globos paslaugas.

Komisija k o n s t a t u o j a :

Pareiškėjo skundas tenkintinas, Inspekcijos Sprendimas keistinas ir Pareiškėjas atleistinas nuo 321,44 Eur GPM delspinigių mokėjimo.

Ginčas byloje tarp šalių yra kilęs dėl Inspekcijos Sprendimo, kuriuo yra patvirtinta Panevėžio AVMI sprendimo dalis, kuria Pareiškėjas yra neatleistas nuo 321,44 Eur GPM mokėjimo. Nustatyta, kad Pareiškėjui dėl pavėluoto GPM sumokėjimo pagal 2021 m. Deklaraciją buvo apskaičiuoti 642,89 Eur delspinigiai, nuo kurių mokėjimo Pareiškėjas prašė atleisti. Panevėžio AVMI, išnagrinėjusi Pareiškėjo pateiktą prašymą, priimtame sprendime konstatavo, kad Pareiškėjas yra sunkiojoje socialinėje (ekonominėje) padėtyje, tačiau, taikydama protingumo ir teisingumo kriterijus, įvertinusi tai, jog Pareiškėjas turi nekilnojamojo turto ir jo vardu yra registruotos 2 transporto priemonės, atleido Pareiškėją nuo 50 proc. (321,45 Eur) apskaičiuotų GPM mokėjimo. Su Panevėžio AVMI pozicija sutiko ir Inspekcija, patvirtindama vietos mokesčių administratoriaus sprendimą. Komisijos posėdžio metu Pareiškėjo atstovas palaikė skunde išdėstytą poziciją, prašė atleisti nuo visų delspinigių mokėjimo, akcentuodamas tai, kad jo tėtis serga, jis dėl savo sveikatos būklės nesuvokė ir negalėjo atlikti atitinkamų veiksmų. Inspekcijos atstovas palaikė Inspekcijos Sprendime išdėstytą poziciją, po Komisijos posėdžio į bylą pateikė duomenis apie Pareiškėjo turimą nekilnojamąjį turtą ir transporto priemones.

Komisija, įvertinusi Pareiškėjo skunde ir Komisijos posėdžio metu nurodytas aplinkybes, pažymi, jog yra laikomasi pozicijos, kad nepaisant turimo Pareiškėjo turto, jo socialinė (ekonominė) padėtis sudaro pakankamą pagrindą atleisti Pareiškėją nuo visų apskaičiuotų GPM delspinigių mokėjimo, nes įvertinus Pareiškėjo sveikatos būklę, būtinybę užtikrinti jo nuolatinę priežiūrą (Pareiškėjas savarankiškai pasirūpinti savimi nebegali), jam būtiną sveikatos pagalbą, yra reikalingos lėšos, kurios galimai bus gautos iš Pareiškėjo turimo turto (galimai jį išnuomojus ar pan.). Taip pat teigiama, kad galimai Pareiškėjas 2021 m. Deklaracijos nepateikė ir GPM laiku nesumokėjo, nes dėl sveikatos būklės nesuvokė būtinų atlikti veiksmų. Atsižvelgus į aptartus motyvus (kurie ir apibrėžia kilusio ginčo ribas), Komisijos vertinimu, yra tikslinga pasisakyti dėl MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkte įtvirtinto atleidimo nuo delspinigių pagrindo, kai delspinigius išieškoti nėra tikslinga ekonominiu ir (ar) socialiniu požiūriu, taip pat dėl MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 2 punkte įtvirtinto mokesčių mokėtojų atleidimo nuo delspinigių pagrindo – jei mokesčio įstatymas pažeistas dėl aplinkybių, kurios nepriklausė nuo mokesčių mokėtojo valios ir kurių jis nenumatė ir negalėjo numatyti. Kadangi su kitais MAĮ nustatytais atleidimo nuo delspinigių mokėjimo pagrindais siejamų aplinkybių Pareiškėjas skunde nenurodė (dėl jų nepasisakė ir Pareiškėjo įgaliotas atstovas Komisijos posėdžio metu), dėl kitų, MAĮ nustatytų atleidimo nuo delspinigių mokėjimo pagrindų Komisija nepasisako, sutikdama su Inspekcijos Sprendime išdėstyta pozicija šiais klausimais.

MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkte numatyta, kad mokesčių mokėtojas gali būti atleistas nuo delspinigių mokėjimo, kai delspinigius išieškoti netikslinga ekonominiu ir (ar) socialiniu požiūriu, kaip tai suprantama pagal šio Įstatymo 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą. MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą numato, kad mokesstinė nepriemoka gali būti pripažįstama beviltiška, kai netikslinga priverstinai ją išieškoti, nes sunki fizinio asmens ekonominė (socialinė) padėtis: fiziniam asmeniui reikia valstybės paramos (asmuo yra pensinio amžiaus, neįgalusis, asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir rehabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauna socialinę pašalpą) arba tokia parama jau teikiama. Todėl mokesčių mokėtojas, prašantis atleisti nuo delspinigių mokėjimo, turi teikti faktinius duomenis, įrodančius, jog jam reikalinga valstybės parama arba tokia parama jau teikiama. Kitaip mokesčių administratoriui suteikta teisė atleisti mokesčių mokėtoją nuo delspinigių negalėtų ir neturėtų būti realizuota (LVAT 2014-04-22 nutartis adm. byloje Nr. A-556-1114/2014, 2021-04-14 nutartis adm. byloje Nr. eA-511-556/2021). Iš bylos medžiagos matyti, kad Panevėžio AVMI savo sprendime konstatavo, kad Pareiškėjo socialinė

(ekonominė) yra sunki, todėl yra pagrindas taikyti šį atleidimo nuo delspinigių pagrindą. Komisija, įvertinusi ginčo byloje pateiktą informaciją apie Pareiškėjo sveikatos būklę, tai, jog jis negali savarankiškai savimi pasirūpinti ir jam reikalinga nuolatinė priežiūra (ginčo tarp šalių dėl šių aplinkybių nėra, todėl Komisija iš naujo detaliam įvairiuose dokumentuose nurodytos informacijos nebekartoja), sutinka su Panevėžio AVMI padarytomis išvadomis dėl Pareiškėjo sunkios ekonominės (socialinės) padėties, tačiau laikosi pozicijos, kad tokios padėties konstatavimas sudaro pakankamą pagrindą atleisti Pareiškėją nuo visų delspinigių mokėjimo. Tokia išvada darytina, atsižvelgiant į tai, jog šis atleidimo pagrindas yra įtvirtintas MAĮ kaip savarankiškas, tik fiziniams asmenims taikytinas atleidimo nuo delspinigių mokėjimo pagrindas ir konstatavus su jo taikymu susijusias aplinkybes, tai yra fizinio asmens sunkią socialinę (ekonominę) padėtį, jo taikymas nėra papildomai siejamas su protingumo ir teisingumo kriterijų taikymu. Atleidimas nuo delspinigių mokėjimo, vadovaujantis protingumo ir teisingumo principais, kurio taikymo sąlygas, suformuotas LVAT praktikoje, Inspekcija nurodo ir Sprendime, laikytinas atskiru atleidimo nuo delspinigių mokėjimo pagrindu. Todėl, Komisijos vertinimu, ginčo situacijoje, įvertinus pateiktą informaciją apie Pareiškėjo sveikatos būklę ir kitas su Pareiškėjo socialine padėtimi susijusias aplinkybes, Panevėžio AVMI sprendime konstatavus, kad Pareiškėjo socialinė (ekonominė) padėtis yra sunki, Pareiškėjas atleistas nuo visų delspinigių mokėjimo. Todėl Inspekcijos Sprendimas šioje dalyje keistinas ir Pareiškėjas atleistas nuo likusios GPM delspinigių dalies mokėjimo.

Pasisakydama dėl MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 2 punkte įtvirtinto mokesčių mokėtojų atleidimo nuo delspinigių pagrindo, Komisija pažymi, kad įvertinus teismų praktikos nuostatas dėl šio atleidimo pagrindo taikymo, ginčo situacijoje nenustatyta aplinkybių, kurias būtų galima prilyginti *force majeure* ar kitoms nuo Pareiškėjo valios nepriklausančioms aplinkybėms, kurių jis nenumatė ir negalėjo numatyti, kurios galimai nulėmė Pareiškėjo padarytą mokesčių pažeidimą – Deklaracijos už 2021 m. pavėluotą pateikimą ir pavėluotą GPM sumokėjimą. Tačiau, atsižvelgiant į tai, jog Komisijos vertinimu, Pareiškėjas gali būti atleistas nuo visų delspinigių mokėjimo dėl jo sunkios (ekonominės) padėties, dėl šio atleidimo nuo delspinigių mokėjimo pagrindo taikymo galimybės Komisija plačiau sprendime nepasisako.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalies 4 punktu, n u s p r e n d ž i a :

Pakeisti Inspekcijos 2023-03-22 sprendimą Nr. 68-212 ir atleisti Pareiškėją nuo 321,44 Eur GPM delspinigių mokėjimo.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu dėl mokesčio ginčo, turi teisę šį sprendimą apskūsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius). Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 2 dalį apskūsti Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, spręsdami mokesčių ginčą (arba mokesčio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos pirmininkas

Evaldas Raistenskis

Komisijos narė

Jurgita Narkevičiūtė

Komisijos narė

Rasa Stravinskaitė

Komisijos narys

Andrius Venius

Komisijos narė

Vilma Vildžiūnaitė